

Danmarkshistorien i Vestskoven

“Danmarkshistorien i Vestskoven” er et projekt, der har til formål at formidle landskab og fortidsminder i området mellem landsbyerne Herstedvester, Risby, Ledøje og Vridsløsemagle, således at Danmarkshistorien kan opleves på stedet.

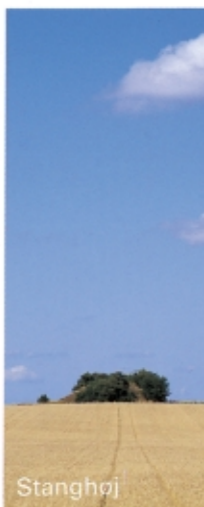
Fingerplanen fra 1947 har dannet grundlag for udviklingen af storbyområdet i byfingre langs jernbaner og større veje. Mellem fingrene skal grønne kiler med åbent land sikre frisk luft, rekreative områder og udsyn. En af disse kiler er Vestskovkilen mellem byfingrene langs Roskildevej og Frederikssundsvej.

Byhorn, Herstedvester

Vikingelandsbyen

Stanghøj

Midt i Vestskovkilen, hvor de tre kommuner Albertslund, Høje-Taastrup og Ledøje-Smørum støder op til hinanden, veksler Vestskovens træplantninger med moser og landbrugsland. Her findes et enestående kulturlandskab med intakte landsbyer og en lang række kulturhistoriske elementer, som tilsammen fortæller egnens historie.

For at øge områdets værdi for publikum er der opsat informationstavler på særlige steder, og stinettet søges udbygget. Udvalgte fortidsminder undersøges og plejes, og der foretages naturgenopretning. I forbindelse med regional og lokal planlægning sættes der øget opmærksomhed på området, og der fremstilles informationsmateriale og oprettes historiske værksteder. Projektet styres af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra kommunerne Albertslund, Høje-Taastrup og Ledøje-Smørum, Miljøministeriet og Københavns Amtsmuseumsråd.

Velkommen til en aktiv kulturoplevelse i en smuk natur. Velkommen til “Danmarkshistorien i Vestskoven”.

Landskab

Det let bølgede sletteland vest og syd for København byder på vidt udsyn og stort himmelrum. I den nordlige del af slettelandet, i området mellem landsbyerne Herstedvester, Risby, Ledøje og Vridsløsemagle, bliver landskabet mere sammensat med runde bakkedrag og brede dale. Her findes vandskellet mellem Køge Bugt og Roskilde Fjord, og her ligger en af Vestegnens store moser, Porsemosen.

Istidens ismasser og smeltevand formede terrænet for ca. 20.000 år siden, da et sidste isfremstød fra sydøst gled ind over området fra Køge Bugt-lavningen. En tunneldal, som førte smeltevandet mod nordvest, kan i dag følges som en ådal, der fra vandskellet i dalbunden neden for Risby og Kroppedal fører St. Vejleå ud i Køge Bugt.

Vandløb og mosestrækninger deler området i tre og har gennem årtusinder dannet naturgivne grænser mellem bebyggelserne. Vandskellet derimod muliggjorde forbindelse og gav i vadestedet Appevad passage for den ældgamle øst-vestgående vejforbindelse over Sjælland.

Vestegnens frugtbare jord blev tidligt taget under plov, og tørv og ler blev udnyttet. Menneskets virke har gennem årtusinder forvandlet landskabet til et kulturland med gårde og landsbyer, gravhøje og kirker, hegnede marker og enge, tørvegrave, gamle vejforløb og nu også Vestskoven, en ny skov anlagt siden 1967 på gamle landbrugsarealer. Alt dette er vigtige elementer af kulturlandskabet og forbinder nutiden med dens historiske rødder.

Historie

Spor efter oldtidens mennesker findes overalt i terrænet. Stenalderens jægere efterlod flintredskaber på deres bopladser omkring Porsemosen, og på kanten af ådalen har arkæologer fundet stolpehuller fra stenalderbøndernes lerklinede huse. Bronzealderens storbønder opførte gravhøje på de højtliggende steder i landskabet, og i jorden ved Vridsløsemagle ligger der gravpladser fra jernalderen. Mod slutningen af vikingetiden og i begyndelsen af middelalderen lagde bebyggelsen sig fast på de steder i landskabet, hvor landsbyerne Herstedvester, Risby, Ledøje og Vridsløsemagle endnu ligger.

Middelalderens stormandsslægter ejede gods i form af bøndergårde på egnen og byggede smukke kirker i Ledøje og Herstedvester. I løbet af middelalderen overtog bispesædet og domkirken i Roskilde store dele af dette gods, som ved reformationen i 1500-tallet tilfaldt Kongen.

Risby o. 1915

Med landboreformerne i slutningen af 1700-tallet fik bønderne selveje til deres fæstegårde, og det gamle dyrkningsfællesskab blev ophævet. Man indførte en ny markstruktur, hvor de enkelte gårdes jord blev samlet. Sporene efter denne markombrydning kan stadig ses ved Ledøje, hvor hegn og skel stråler ud fra landsbyen.

Hovedstadens nærhed og det gode marked for landbrugsprodukter og tørv betød, at en relativ rig bondekultur udviklede sig gennem 17- og 1800-årene på Hedeboegnen syd og vest for København.

Vestegnen ændrede sig voldsomt fra 1960'erne, da gammelt landbrugsland blev til nye byområder og ny skov. Området mellem landsbyerne Herstedvester, Risby, Ledøje og Vridsløsemagle gik fri af denne udvikling og repræsenterer stadig Vestegnens gamle kulturland.

Danmarkshistorien i Vestskoven

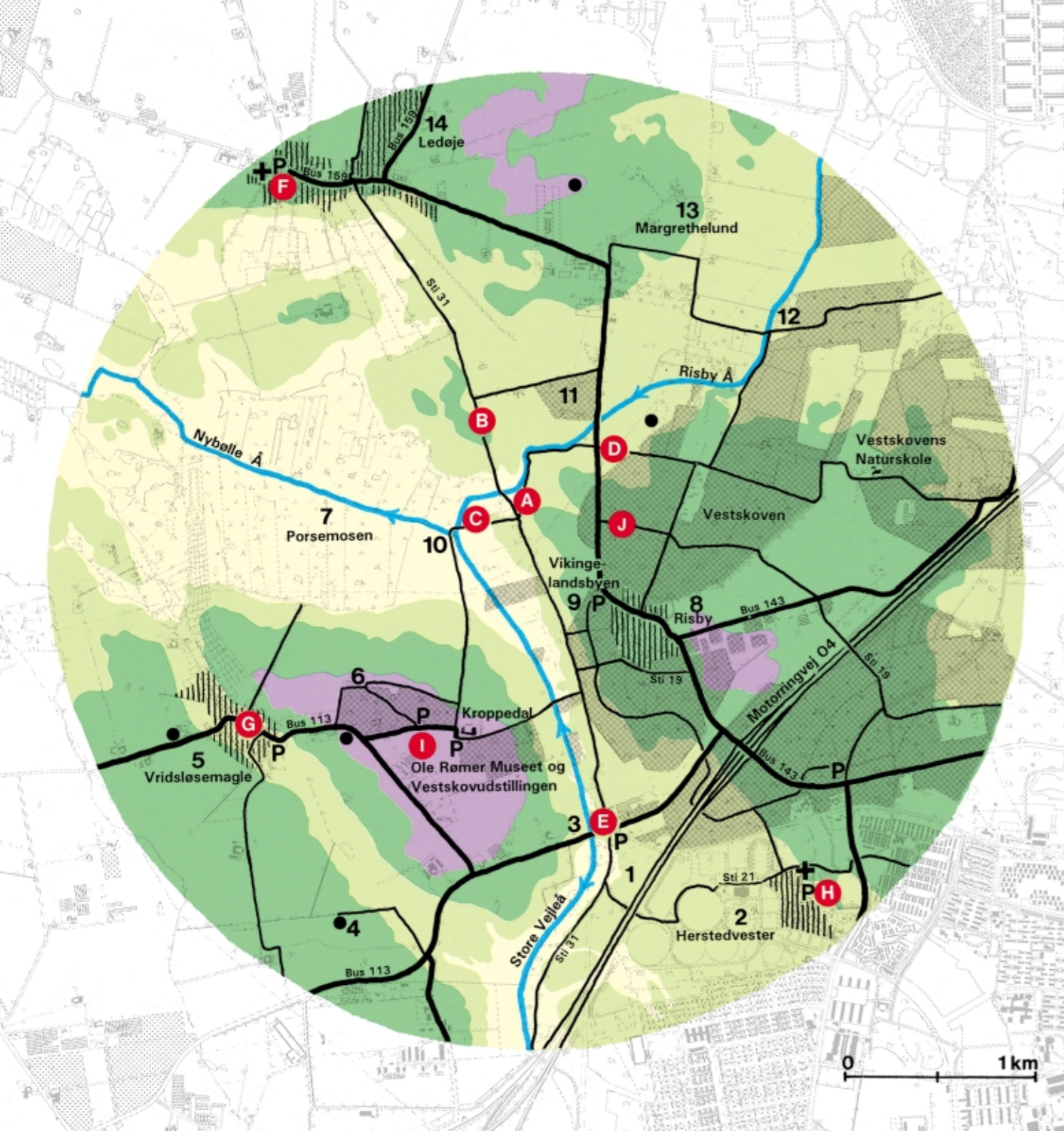

Københavns Amtsmuseumsråd, Miljøministeriet,
Albertslund Kommune, Høje-Taastrup Kommune,
og Ledøje-Smørum Kommune

KØBENHAVNS AMT
TEKNISK FORVALTNING

landskab og historie i området mellem Risby,
Herstedvester, Ledøje og Vridsløsemagle

Signaturforklaring

- Vej
- Sti
- Vandsløb
- Gravhøj
- + Kirke
- ||||| Landsby
- Terræn 10-15 m o.h.
- Terræn 15-20 m o.h.
- Terræn 20-30 m o.h.
- Terræn 30-40 m o.h.
- Skov
- P Parkering

De veje og stier, der er vist, har særlig betydning for at kunne opleve området. Informationstavler er opsat 10 forskellige steder (se kortet).

Informationstavler

- A** Landskabet - bebyggelsens fundament
- B** Agerlandet - det menneskeskabte landskab
- C** Porsemosen - brændsel og natur
- D** Tinghøj - fortidsminde i en ny skov
- E** Gl. Landevej - bindeled mellem bispesæde og købmandshavn.
- F** Ledøje - adelsby, kirkeby og bondeby
- G** Vridsløsemagle - fæstebønder og universitetsprofessorer
- H** Herstedvester - en landsby på Heden
- I** Vikingetid - på Kroppedal
- J** Stævningskov

Udstillinger, naturstier, arrangementer

Ole Rømer Museet og Vestskovudstillingen
Kroppedal, Kroppedals Allé 3, Vridsløsemagle, tlf. 43 52 95 85, Ole Rømer Museet tlf. 43 52 82 72, Vestskovudstillingen
Åbent: ti.-to. 9-16, fr. 9-15, lø.-sø. 14-17.
Fra udstillingen udgår natursti med tilhørende folder.

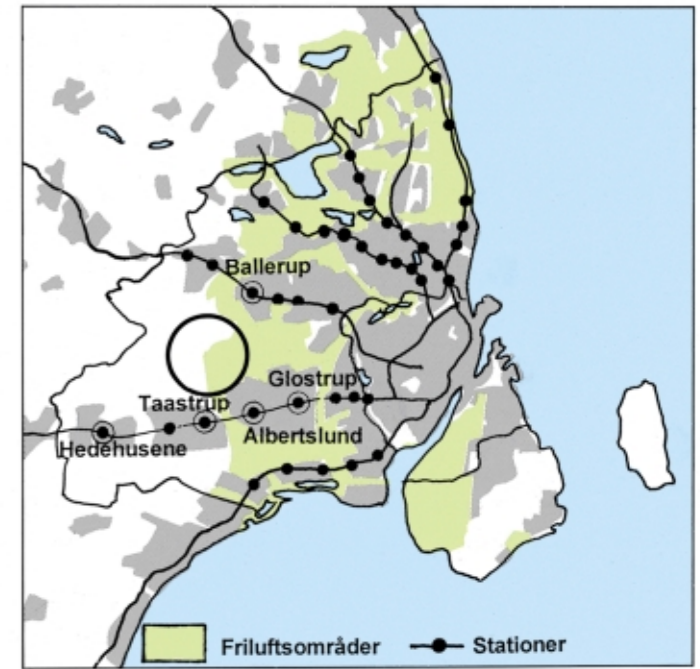
Vestskovens Naturskole, Østbakkevej 16, Albertslund.
Fra stedet udgår natursti med tilhørende folder.

Vikingelandsbyen i Albertslund, Ledøjevej 35, har aktiviteter for publikum en række søndage i sommerhalvåret. Indgang fra P-pladsen vest for Risby.

Projekt "Danmarkshistorien i Vestskoven" afholder et større publikumsarrangement hvert år den første søndag i juni.

Særlige steder

- 1 Et 5000 år gammelt langhus** fra yngre stenalder blev i 1992 undersøgt ved Albertslund Golfbane. Sporene efter husets stolper er markeret i terrænet.
- 2 Herstedvester gamle landsby** omfatter bl.a. rytterskole, forsamlingshus og kirke fra 1100-tallet.
- 3 Appevad** var vadestedet, hvor den gamle landevej mellem København og Roskilde passerede St. Vejleå. Her lå også den ældste Roskilde Kro frem til 1772.
- 4 Snubbekors** er et vej Kors, hvor man i den katolske tid kunne raste og holde bøn. En sti fører frem til stedet.
- 5 Vridsløsemagle** er kendetegnet ved mange fine landsbyhuse. Gårdene rykkede ud af byen efter en brand i 1781. Syd for byen lå landstedet Pilenborg. Her færdedes astronomen Ole Rømer (1644-1710).
- 6 Ole Rømers Landobservatorium**, som opnåede international berømmelse i astronomiske kredse, var i brug mellem 1704 og 1715.
- 7 Porsemosen** med engdrag og gamle tørvegrave har et rigt plante- og dyreliv. Under besættelsen var her omfattende tørveindustri. I dag er store dele af mosen i privat eje uden offentlig adgang.
- 8 Risby** er slettebyen, som blev en skovby, da Vestskoven plantedes. Byen er med Nordisk Films Risbystudier "Vestegnens Hollywood".
- 9 Vikingelandsbyen** er en rekonstrueret bebyggelse med gruebuse fra vikingetid og tidlig middelalder. Her er der arbejdende historisk værksted for skoler.
- 10 I å-skellet** mellem landsbyerne mødes to herreder, tre ejerlav, tre sogne og tre kommuner, Albertslund, Høje-Taastrup og Ledøje-Smørum.
- 11 Ledøje Plantage** er egnens eneste gamle skov, oprettet i 1784 som planteskole, hvor bønderne kunne hente planter til hegn og frugthaver. Skoven er privat.
- 12 Risby Teglværk** etableredes i 1840-erne på grundlag af lokale forekomster af stenfrit ler og tørv til teglbrænding. De gamle lergrave er stadig synlige.
- 13 Margrethelund** er en statshusmandskoloni med små huse på små jordlodder, oprettet i 1930-erne.
- 14 Ledøje** er en velbevaret landsby med mange gårde på deres oprindelige plads. Kirken er i to etager og bygget ca. 1225 som gårdkirke for en stormandsgård.

Adgang til området

Med bus kan man komme til landsbyerne: Herstedvester. Linierne 136, 141 og 144 (passerer Albertslund Station), Risby. Linie 143 (Ballerup- og Glostrup Station), Vridsløsemagle. Linie 113 (Hedehusene- og Taastrup Station), Ledøje. Linie 159 (Ballerup Station).

Med bil kan man køre til en af områdets P-pladser, der er vist på kortet. Kommer man ad O4, kan der køres af ved afkørsel nr. 4, Albertslund Nord.

Cyklende eller gående kan benytte Amtets hovedstier: Sti 31, der går nord-syd gennem området og passerer tæt forbi Måløv- og Albertslund Station, Sti 19, der kommer til Risby fra øst, Sti 21, der passerer øst-vest ved Herstedvester.

